

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

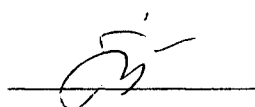
«22» квітня 2024 р.

Заступник голови Приймальної комісії

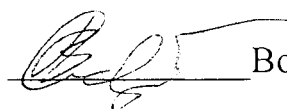

ЮРИЙ КАГАНОВ

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар відбіркової
комісії

Марина ТОМЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

Володимир СКВОРЕЦЬ

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 054 СОЦІОЛОГІЯ**

Освітній і науковий ступінь: доктор філософії

Спеціальність: 054 Соціологія

Освітньо-наукова програма: Соціологія

Запоріжжя – 2024 рік

ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фаховий іспит зі спеціальності проходить в очній або дистанційній формі. Іспит в очній формі проходить у приміщенні Запорізького національного університету (з дотриманням заходів безпеки в умовах воєнного стану) у два етапи. Письмовий етап – вступники надають відповіді на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – до 45 хв. Усний – співбесіда вступника з фаховою атестаційною комісією ЗНУ з питань екзаменаційного білету (до 30 хв).

Іспит у дистанційній формі проходить у два етапи. Підготовчий етап – самостійна підготовка відповідей на питання екзаменаційного білета (до 10 хв.) та основний етап – співбесіда вступника з фаховою атестаційною комісією ЗНУ з питань екзаменаційного білету (до 45 хв.)

Для складання фахового іспиту зі спеціальності у дистанційній формі вступник надає Приймальній комісії ЗНУ один з документів: документ про проживання (перебування) поза межами м. Запоріжжя (витяг з реєстру територіальної громади, довідка ВПО), документ про перебування поза межами України або документ, який підтверджує наявність іншої поважної причини. Рішення про допуск до складання іспиту у дистанційній формі приймається Приймальною комісією.

У разі складання фахового іспиту зі спеціальності у дистанційній формі вступник має забезпечити процедуру ідентифікації особи, яка включає перевірку персональних даних та забезпечення безперебійного технічного оснащення для відеозв'язку з фаховою атестаційною комісією ЗНУ у режимі реального часу.

Проведення фахових іспитів зі спеціальності та презентація дослідницької пропозиції як в очному, так і в дистанційному форматах, підлягають обов'язковому відео- та аудіозапису, який не може бути переданий третім особам.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для особи, яка претендує на зарахування для здобуття ступеня доктора філософії (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить

деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низькій рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Перелік питань

1. Постмодерн: нова парадигма або виклик стабілізаційній свідомості.
2. Дослідження структурних перетворень громадянського суспільства в соціології політики Ю. Габермаса.
3. Концептуальні засади помірною постмодерну.
4. Семантична реконструкція мови науки Ж.-Ф. Ліотара.
5. Радикальний постмодернізм Ж.-П. Бодрійяра.
6. Е. Гідденс та З. Бауман про предмет соціології постмодерну.
7. Виокремлення сфери інтимного життя особистості в соціології Е. Гідденса. Нова інтерпретація понять «практика», «соціальний простір», «культурний капітал».
8. Інституціональна соціологія в контексті становлення і розвитку парадигми соціальних фактів.
9. Поняття «соціальний інститут» в соціології.
10. Поняття «інституціоналізм» в соціології. Інституціоналізація як соціальний процес.
11. Особливості соціальних інститутів як складних соціальних утворень.
12. Особливості змін інституціонального порядку суспільства.
13. Філософські проблеми прогнозування: зміст, особливості і види соціального прогнозування.
14. Історичні аспекти формування соціального прогнозування.
15. Прогнозування в психічному житті людини.
16. Часові модальності у прогнозуванні.
17. Методологічні та методичні принципи прогнозування.
18. Класифікації методів прогнозування.
19. Сутність, зміст, види та методи соціального прогнозування.

20. Методика складання пошукових та нормативних соціальних прогнозів. Системний підхід у прогнозуванні.
21. Моделювання у прогнозуванні політичних ситуацій та процесів.
22. Соціально-феноменологічне розуміння реальності як смислового об'єкту людського життя.
23. Соціально-феноменологічна теорія дії у життєвому світі. Розвиток А. Шюцем веберівської теорії соціальної дії.
24. Соціально-феноменологічна концепція мови та символічних комунікацій. Соціально-конструюючі функції мови.
25. Соціально феноменологічна концепція соціалізації та інституціалізації. Спеціалізоване соціальне знання та життєвий світ людини.
26. Від трансцендентальної феноменології до феноменології соціальної. Соціальні комунікації як світ інтерсуб'єктивних значень.
27. Конфліктологічна традиція в історико-соціологічній науці.
28. Специфіка історичної конфліктології.
29. Виникнення теорії соціального конфлікту, і її відмінність від соціології конфлікту і конфліктології.
30. Основні напрями теорії соціального конфлікту.
31. Проблема конфлікту в сучасній західній соціології.
32. Історія та етапи виникнення нео- і західного марксизму.
33. Основні напрями неомарксизму.
34. Основні відмінності «неомарксизму» з «класичним» марксизмом. Взаємовідношення неомарксизму з «новими лівими».
35. Структуралізм - основні підходи та ідеї.
36. Еволюція соціологічної думки від постструктуралізму до постмодернізму. Р. Фрідріхсон та А. Гоулднер про кризу західної соціології.
37. Розвиток інтеграції в сучасній соціології.
38. Сучасна українська соціологія в пошуках нової теорії.
39. Принципи написання аналітичного звіту за результатами соціологічного дослідження.
40. Презентація результатів соціологічного дослідження.
41. Обґрунтування вибіркової сукупності соціологічного дослідження.
42. Публікація результатів соціологічного дослідження.
43. Прес-реліз: Формування та розповсюдження результатів соціологічного дослідження.
44. Фахова стаття як форма презентації результатів соціологічного дослідження.
45. Презентація результатів дослідження за допомогою Microsoft Power Point.
46. Графічна презентація результатів дослідження у звіті соціологічного дослідження.
47. Сутність і практика організації маркетингових досліджень.
48. Класифікація методів маркетингового дослідження.

49. Аналіз документів у маркетингових дослідженнях.
50. Використання методу спостереження у маркетинговому дослідженні.
51. Опитування в маркетинговому дослідженні.
52. Експертне опитування у маркетинговому дослідженні.
53. Метод фокус-груп у маркетинговому дослідженні.
54. Експеримент у маркетингових дослідженнях.
55. Глобалізація: поняття, концепції, підходи.
56. Глобалізація і сучасний регіоналізм.
57. Основні тенденції розвитку сучасного світу як виклик глобалізації.
58. Соціокультурний статус етносу в умовах глобалізації.
59. Нові актори політичної системи в епоху глобалізації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Болотова В.О. Соціологія культури: конспект лекцій для студ. спец. «Соціологія» Харків : НТУ «ХПІ», 2017. 104 с.
2. Бурега В.В., Мазурик О.В., Селютіна Н.Ф. Соціологія управління. Навчальний посібник. Донецьк: ДонДУУ, 2009. 137 с.
3. Городяненко В. Г. Соціологія: навч. посібник / В. Г. Городяненко. К. : ВЦ «Академія», 2008. 544 с.
4. Історія соціологічної думки : навчальний енциклопедичний словник-довідник / За наук. ред. В.М. Пічі [Н.В. Коваліско, В.М. Онищук, Н.М. Цимбалюк та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2019. 687 с.
5. Соціологія: терміни і поняття. Навчальний енциклопедичний словник-довідник / За заг. ред. В.М. Пічі [Н.В. Коваліско, Ю.Ф. Пачковський, О.І. Пташник-Середюк та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2019. 658 с.

Додаткова

1. Бурега В.В. Социология государственного управления / В.В. Бурега. Донецк: ООО «Східний видавничий дім», 2012. 167 с.
2. Бурдьє П., Вакан Л. Рефлексивна соціологія. Частина II: Чиказький воркшоп / Переклад з англ. Анастасії Рябчук. Київ: Медуза, 2015. 224 с.
- Гіденс Е. Соціологія: пер. с англ. Київ: Основи, 1999. 726 с.
3. Глазунов С. В. Соціологія сім'ї: [навч. посібник для вищ. закл. освіти] / С. В. Глазунов. Д.: РВВДД, 2000. 140 с.
4. Головатий М. Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. Київ : Наук.думка, 1993. 325 с.
5. Головатий М. Ф. Соціологія політики: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : МАУП, 2003. 504 с.
4. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 472 с.
5. Димитрова Л.М. Соціологія управління та організації: Навч. посіб. К.: Ліра-К, 2005. 152 с.

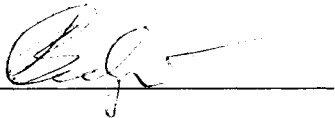
6. Історія української соціологічної думки : навчальна біографічна енциклопедія / За наук. ред. В.М. Пічі [В.М. Онищук, Ю.Ф. Пачковський, Н.М. Цимбалюк та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2019. 334 с.
7. Луман Н. Общество как социальная система / Пер. с нем. А. Антоновский. М.: Логос, 2004. 232 с.
8. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. К.: Каравела, 2004. 456 с.
9. Соціологія: навч. посібник / за редакцією С. О. Макеєва. Київ : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1999. 344 с.
10. Танчин І. Соціологія: навч. посібник / І. Танчин. Львів : УАД, 2005. 360.с.
11. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів : Колір ПРО, 2020. 800 с.
12. Macionis John Sociology. 14th edition, Pearson Prentice Hall, 2012.

Інформаційні ресурси

1. Ахиезер А. Социокультурный словарь. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/ahiez/index.php (дата звернення 01.03.2024).
2. Бауман З. Индивидуализированное общество URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/baum/index.php (дата звернення 01.03.2024).
3. Волков Ю., Добренков В., Нечипуренко В., Попов А. Социология URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/volkov/index.php (дата звернення 01.03.2024).
4. Гіденс Е. Соціологія: пер. с англ. Київ: Основи, 1999. 726 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-173.html> (дата звернення 01.03.2024).
5. Гидденс Э. Социология. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/gidd/index.php (дата звернення 01.03.2024).
6. Зомбарт В. Социология. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/zombart/index.php (дата звернення 01.03.2024).
7. История западной социологии. Словарь. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Article/ist_zap.php (дата звернення 01.03.2024).
8. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. URL: http://www.big-lib.com/book/8_Sociologiya_Zagalnii_kyrs (дата звернення 01.03.2024).
9. Луман Н. Понятие общества. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/luman/pon_ob.php (дата звернення 01.03.2024).

10. Осипов Г. История социологии в Западной Европе и США. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Osipov/index.php (дата звернення 01.03.2024).
11. Смелзер Н. Социология. URL: <http://socioline.ru/pages/nejl-smelzer-sotsiologiya-uchebnik> (дата звернення 01.04.2024).
12. Чодороу Н. Воспроизводство материнства: Психоанализ и социология гендера URL: <http://www.twirpx.com/file/516959/> (дата звернення 01.04.2024).
13. Штомпка П. Теоретическая социология и социологическое воображение. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/Article/stomp_teosoc.php (дата звернення 01.03.2024).
14. Штомпка П. Соціологія. Аналіз суспільства. Львів : Колір ПРО, 2020. 800 с. URL: <https://www.goodreads.com/book/show/59908867> (дата звернення 01.03.2024).

Голова фахової
атестаційної комісії

Володимир СКВОРЕЦЬ